

A TURUL KÖRÜL

Az egész ország fiatalsága nagy érdeklődéssel figyeli azt a tisztulási folyamatot, mely a Turul Szövetségben megy végbe. Anélkül, hogy a Turul szakítana régi keresztény és magyar alapozásával, egyre erősebb az a törekvés, mely frázisból *életé* akarja alakítani ezt az eszményt. Ez azonban csak néhány nagy belső probléma megoldása után lehetséges.

Az első a Turul új ideológiai vezérfonalának, a Magyar Kátának elfogadhatása. Ez a Káté — túlzásai és a kathekezizmust utánzó erőltetett formája ellenére — elsőrendű összefoglalása annak a korszerű, mégis sajátosan magyar világszemléletnek, mely az Ady—Móricz—Szabó Dezső útján haladó fiatalság számára elfogadható. Ez a gondolatrendszer az új magyar irodalom, történelemszemlélet, néprajzi kutatásokon épül fel és a népi gondolatnak megfelelő politikai és nemzetnevelési programot ad. Meghatározza, hogyan kell gondolkodni, viselkedni, *tennünk* a magyarság érdekében. Érhető, hogy egy ilyen káté, mely minden idegen eszmét, minden felszínességet, olesó hazafiaskodást és dilettantizmust ki akar zárni a Turul-nevelésből, választóvízként fog hatni. Előbb-utóbb ki fog derülni, hogy akar-e a Turul ezen az úton továbbhaladni, hogy ne csak kritizáljon és hangoskodjon, hanem építő munkát is végezzen, — vagy pedig megmarad a régi irányzat, mely legtöbbször haszontalan és üres handabandázást és hazafias frázisokat jelentett. Az új irány képviselője Fitos Vilmos országos kulturális vezér, munkatársai Kovách Aladár, Gombos Gyula és mások. Ők hozták be a Turulba Erdélyi József, Németh László, Szabó Lőrinc, Veress Péter, Sinka István, és Kodolányi János (főként neki volt nagy része a Turul-ideológiai megteremtésében) új szellemiségét. Előadásorozatot, irodalmi estéket rendeztek, könyveket, folyóiratokat adtak ki, kollégiumot létesítettek a paraszt fiatalság részére, és minden téren felvették a harcot a régi felszínes hazafiaskodással, mely addig a fiatalság „világnezetét” jelentette. De óriási ellenzékük van magában a Turulban, ahol egyesek ragaszkodnak a „hagyományokhoz” s ragaszkodnak vezető szerepükhöz. A Zsabka Kálmán-féle „irredenta költők” és egyes hivatásos ifjúsági vezetők meg akarják tartani hatalmukat. Reméljük, már nem sokáig tehetik, s velük együtt távoznak azok a visszataszító figurák, azok az örökifjú vezetők, akik jó hivatalt kaptak, és ezért gondjuk nagyon arra, hogy a fiatalság esendben maradjon... Csodálatos, és talán a fővárosba özönlő paraszt fiatalság érdeme, hogy éppen a magyar lélektől annyira távoli Budapestén indult meg a Turul nagy átváltozása, míg a vidék néhány Turulkerülete a legsötétebb reakciót jelenti.

Fontos belső probléma a nem működő egyesületek felélesztése. A Turul Szövetség mintegy százhatvan egyesületének nagy része u. i. csak papíron létezik, sőt még úgy is csak alig, mert sem jelentéseket, sem kimutatásokat nem küld munkájáról a központnak. Az egyesületek legtöbbször csak egy-két ember dolgozik, s önfeláldozó munkával próbálja lázas tevékenység látszatát kelteni. Felemeli szavát, tiltakozik, nyilatkozik, képvisel a „Turul-fiatalsága” nevében. Nyilvánvaló, hogy a Turul vezérsége is belátja az ilyen Potemkin-munka hiábavalóságát s igyekszik rendet teremteni a látszat-egyesületek sorában. De megnehezítik a rendezést a Turul elavult alapszabályai. Megnehezíti az, hogy máig sincs tisztázva, kik lehetnek a Turul tagjai? Korlátlan nincs megállapítva, s így sok helyen ötve-

nem felüli dominusok szerepelnek a fiatalság helyett. A bajtársi egyesületek jellege sincs kellőképp meghatározva, mert a Turulnak, mely legtöbbször az egyetemi ifjúság nevében nyilvánkozik és tünetet, rengeteg nem egyetemista tagja van, sőt nem egyetemi városokban a tagok többsége iparosokból, kereskedősegekből áll, ami nem lenne baj, ha ezeket az elemeket az egyetemi hallgatók mégiscsak nagyobb látóköréhez és műveltségéhez emelné. Azonban legtöbbször nem így történik, mert nincsenek megfelelő vezetők. Ismerünk ugyan nem egy olyan szervezetet, amelyben a leg-egyszerűbb néprétegek tagjai, munkások dolgoznak együtt, védik érdekeiket s állandó önképzéssel, olvasással, vitákkal fejlesztik szellemi képességeiket, ugyanígy, hogy saját soraikból is tudnak vezetőket kitermelni. A Turul nem egyetemista tagjaira azonban ez nem vonatkozik, bár kétségtelen, hogy a különféle nyilvános megmozdulásokban ők a legjobban felhasználhatók. *Az egyetemi ifjúság egyesületének (eredetileg a Turul is ez volt!) először az egyetemi ifjúságot kell megnevelnie s akkor ez az új szellemű fiatalság maga fogja megteremteni a kapcsolatot más osztályok ifjúságával.* Sok bajt okozhat még a Turulnak egy bizonyos politikai párttal való kapcsolata. A Turul fiatalságát „vezérei” nem első alkalommal akarják a napi politikába belekeverni. Maguk politikai szerepre vágyanak, s a Turulból a párt utánpótlását akarják megteremteni. Mindegy, hogy ez a párt kormánypárt, mint Végvári idejében, vagy nyilas mozgalom, mint Szabó Gyula

alatt. Lehetetlen, hogy a magyar ifjúság nagy nacionalista mozgalma pártérdekek kiszolgálója legyen. Az új magyar életet úgyis csak pártok fölé emelkedve lehet megalkotni. Sokan tudják ezt a Turulban is és ezért nézik szomorúan, miképpen lett Kodolányi Nemzetőréből hivatalos párt lap.

Sokan kérdezték a szegedi egyetem turulistáit, és a kolozsvári egyetemi hallgatókat: miért nem a Turulban kezdték meg az ifjúság új szellemű egységesítését. Főként ezért!

S hogy ezt itt ennyire nyíltan megmondottuk, azért tettük, mert tudjuk, hogy a mai magyar fiatalság elég érett ahhoz, hogy saját ügyeit maga intézze. Tudjuk, hogy „egy olyan megoldás, mely felülről kirendelt tanárok felügyelete alá vonná az ifjúság szervezeteit, feltétlenül megakadályozná az önként jövő fejlődést és ellenállásra indítaná az ifjúságot.” Kolozsvár és Szeged ifjúsága már maga intézi saját ügyeit. S kiakarja *söpörni* az egyetemről annak a társaságnak a szellemét, mely mint egy másik szubkózműveltség, mint egy maffia, ragyrészt idegen vérű, idegen szellemű emberek szövetsége; turánizmus, irredenta, ellenforradalmi és hasonló jelszavak alatt nemcsak a liberális és baloldali világnak, de a mély magyar szellemnek is halálos ellensége. Ezt a tisztogatást kell elvégeznie a Turulnak is, akkor lesz tömegmozgalomból azzá, ami *egyetlen* hivatása lehet: legyen az új magyar szellemiség elitmozgalma, az új magyar vezetőréteg kialakítója.

Természetesen nagyon sok mulik az 1941-es T. C. §-ának végrehajtási utasításán, amely intézkedni fog az egyetemi ifjúsági szervezetek egységesítéséről. Ez dönt a Turul sorsa felett is. A döntés a V. K. M. kezében

van. Az ifjúságot már meghallgatták. Őszintén megvallva — és ezt a pesti lapoknak üzenjük: — mások pl. a napisajtó, vagy politikai pártok véleményére nem vagyunk kíváncsiak. Azt hisszük az illetékes tényezők sem.

Kristó-Nagy István

Alapszabály tervezet

Múlt télen készült el a Szegedi Egyetemi Ifjúság alapszabálytervezete. Ezt a tervezetet a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumhoz terjesztették be jóváhagyás végett, ami, tekintettel az ifjúsági egyesületek előkészítés alatt álló egységesítésére, máig sem történt meg, nehogy a készülő rendeletnek elébeugrjon s így esetleg fölöslegessé váljék. A SZEI természetesen a beterveztett alapszabálytervezet szerint működött. Az edig eltelt idő megmutatta azokat a hibákat, melyek az alapszabályok néhány pontjának megváltoztatását kívánják, és megmutatták azokat a hiányokat, melyeket a tervezetnél is sokkal nagyobb szabású munka sokféle szétágazása okoz. Ezek a változtatások, mivel az eddigi alapszabályok mindössze tervezet jellegűek, minden nehézség nélkül megtörténhetnek egy új tervezet benyújtásával. Az új alapszabálytervezet most készítette el Kristó-Nagy István alelnök. Szellemében megegyezik a réggel, változásai azonban megfelelnek a gyakorlatban felmerült követelményeknek. Néhány paragrafus kiegészítésére, néhány eljárás megváltoztatására volt szükség. Az új tervezet néhány változtatása megfelel Kogutowicz rektor úr intencióinak, s a Rector Magnificus elgondolásainak.

Az egyik legfontosabb változtatás a tagságok kérdésében történt. *A SZEI rendes tagjai lehetnek ezentúl nemcsak az egyetem rendes hallgatói, de Apponyi kollégistái is. Az Apponyi-kollégisták régi panasza, hogy őket, akik tanulmányaik során leghosszabb ideig látogatták az egyetemet, az egyetem nem tekinti teljesjogú, rendes hallgatóinak. A Szegedi Egyetemi Ifjúság rendes tagsága azt jelenti, hogy az egyetem többi hallgatói magukkal egyenrangúaknak érzik az Apponyi-kollégistákat, sőt a SZEI vezetésében, különösen az egyes munkaközösségekben is helyet akarnak adni nekik, ami annál is inkább kívánatos, mert az Apponyi kollégista tanárjelöltek között az átlagnál több igazi magyar szellemű, sőt gyakran népi származású fiatal ember van.*

Az egyetemről az első év után eltávozó gyógyszerészyakornokok a SZEI segítő tagjai lehetnek. Az új alapszabálytervezet lehetővé teszi a kolozsvári egyetemen tanuló szegedi jogászoknak ugyancsak segítőtagként való felvételét. A SZEI ezzel is dokumentálni akarja, hogy *egyetért* az egyetemnek és Szeged városának azon elhatározásával, mely nem mond le az egyetem jogi karáról.

Az eredeti alapszabályok szerint az egyetem szolgálatában álló egyének csak az egyetemi végzettségűek (tanársegédek stb.) lehetnek. Az új tervezet minden érettségizett egyetemi alkalmazott számára lehetővé teszi a pártolótaggá való felvételt.

Az új alapszabálytervezet kiterjeszti a Választógyűlés jogkörét, mely eddig kimerült a Tanács megválasztásában. Az új tervezet szerint a Választógyűlés dönt a szervezet minden létfonosságú kérdésében, amit a tanács esetenként hatáskörébe utal. Nagy fontosságú az az intézkedés, mely a Tanácsba felveszi az egyes munkaközösségek egy képviselőjét, lehetőleg annak vezetőjét. Így biztosítani lehet, hogy a jövőben nemcsak az egyes kari csoportok, de önkéntes munkaközösségek, tehát a SZEI munka mindkét ágazata közvetlenül beleszólhat a szervezet vezetésébe és képviselheti saját érdekeit.

Az új alapszabályok nemcsak a munkaközösségek vezetőit veszik fel, de lehetővé teszik a Tanácsnak, hogy tagjai közé hívjon három SZEI tagot, aki nem tartozik a Választógyűlés tag-

Petneházy Ferenc :

PRAELUDIUM

*A hang, amely régóta kísért bennem
ma hallható szép dallammá erősödött
s bezengte lelkem csöndjét halk ütemben,
mint amikor a fény oszlatja a ködöt.*

*Mintha a némán süllyedő időből
egy pusztító sziv küldené dalát,
oly messziről s oly ismerősnek hallom
szavának kérlelő, vergődő szolamát.*

*Mint távozó, ki visszanéz még árván,
mint őszi ág, ha kivirágzik hirtelen,
mint nagybeteg, ki életére gondol,
e dallam oly csodás és oly reménytelen.*

*Reménytelen, mint holtak mosolygása,
mint vízbe hullott, elsodort virág,
mint messzi város ablakában síró
lányka, ki tévedésből mosolygott le rád.*

*Mint süppedő szerelmes nyom a fűben,
mint kedves arc, kit már-már elrejt a setét,
e dal olyan reménytelen reménnyel
sírja gazdája elvarázsolt életét.*

*Holt életét a hajdani ifjúnak,
ki néha, hogyha földereng az éjszakák
sötétjében a bűvös dal, e dalban
zokogni hallja ismét önmagát.*